

Side kunne modsiges, efter min Mening i en ikke ringe Grad ville tjene til, at faste Klarhed over Forholdet. Hvorledes var Theatrets Stilling i det Hele, da jeg i 1854 havde den Ære som Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet at kaldes til Overbestyrelsen deraf? Naar man i saa Træk, men dog correct, vil betegne den, troer jeg man kan sige, at det med Hensyn til Tilstanden indadtil havde viist sig, at der i den hele kunstneriske Virksomhed, i Theatrets aandelige Tilstand, om jeg maa bruge det Udtryk, fandtes en høist sørgelig Spaltning og en Misstemning, som havde tilveiebragt det meest beklagelsesværdige Forhold mellem Bestyrelsen og de ypperste Kunstnere. Jeg skal naturligviis ikke indlade mig paa at bedømme, hvor Feilen har ligget, jeg anfører det kun som et sikkert uomtvisteligt Factum, at Tilstanden var saaledes, og at denne Tilstand havde havt til Følge, at flere af de meest fremragende Kunstnere vare traadte i en fuldstændig Uvirksomhed; den Spaltning var altsaa tilstede, som ledede til, at nogle af dem kort efter forlode Theatret. Det var en Tilstand, der var saa mislig, som den maastee ingenstunde før har været ved Theatret, og den blev saa meget mere mislig derved, at netop den Gang et andet Theater reiste sig under Forhold, der i flere Henseender vare meget gunstige og begunstige, og som netop søgte, hvad der fra dets Standpunkt var rimeligt, at drage Fordeel af disse Misligheder ved det kongelige Theater. Men var Tilstanden indadtil saaledes i kunstnerisk og aandelig Henseende uheldig, saa var den maastee endnu mere uheldig i materiel Henseende. Ogsaa dette vil være Rigsdagen velbekjendt, og jeg behøver kun at slaae an paa enkelte Punkter, som jo her have været Gjenstand for ubeførlige og vidtløftige Debatter i de forløbne Aar. Det vil erindres, at der den Gang var en Tilfluerplads, som foruden sin hele Uhenigtsmæssighed og hyerst ufkjønne Indretning havde den overordentlige store Mangel, at man — som det blev ytret her i Salen af en æret Rigsdagsmand — hver Aften kunde risikere den Extraforestilling, at tredie Etage faldt ned paa anden Etage, anden Etage ned paa første og alle tre paa Gulvet; om det nu just ikke var

saa galt, viste det sig dog ved Ombygningen, at der virkelig paa enkelte Steder havde været Fare for en Nedstyrning; i den Grad var der altsaa en trængende Nødvendighed tilstede for en Ombygning. Med Hensyn til Scenen var Tilstanden saaledes, at flere Stykker, navnlig Balletter, ikke kunde gives, fordi de sceniske Apparater vare af den Beskaffenhed, at det var livsfarligt, at sætte dem i en saadan extraordinair Bevægelse, og hvad navnlig angik Maskingulvet og hvad dertil hører, da blev der, da Ombygningen forestod, af Ordføreren for Finantsudvalget her i Thinget — om jeg huster ret, Professor Steen — der havde taget dette tilligemed flere andre Punkter under Overveielse, udtalt, at han kun kunde sige, at det var ham ubegribeligt, hvorledes det havde været muligt i de sidste Aar at kunne benytte det. Endelig kom dertil den hele Ombygning af Garderobes, Paakledningsværelser og øvrige Localiteter; ogsaa med deres Tilstand blev der givet Thinget fuldstændig Leilighed til at gjøre sig bekjendt, og der vil være Mange tilstede, som endnu have den i Erindring. Jeg kan i denne Henseende henvise til, hvad der blev ytret af den nuværende ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 1ste Valgkreds, der dengang var Rigsdagsmand for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds, og som havde gjort en Tour omkring i disse Localer; dersom man vil gjennemlæse hans Foredrag, vil man finde, at det ikke saa lidet minder om Schillers Dytter, da han kom op af Dybet, idet den ærede Rigsdagsmand udtalte, at han vilde ikke for Alt i Verden igjen gjøre en saadan Tour igjennem slike Huller og underjordiske Guler, og han tilføiede med den ham eendommelige Terminologi, at det var ham ubegribeligt, hvorledes den Handel kunde drives i saadanne Localer. Dette var Theatrets Tilstand indadtil. Men hvorledes var dets Tilstand udadtil, nemlig ligeoverfor Publikum og Rigsdagen? Hvad angaaer Tilstanden ligeoverfor Publikum, da skal jeg ikke videre gaae ind derpaa, men blot henvise til de Udtalelser, der paa den Tid fandt Sted i alle Blade uden Undtagelse, og man vil da finde, at om man ogsaa senere har hørt stærke Udraab, har man dog aldrig hørt stærkere end